Sygn. akt **OS 22/25**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (…) r.

w składzie:

Przewodniczący: **r.pr. Paweł Strzelec**

Sędziowie: **r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak -** sprawozdawca
r.pr. Beata Franus-Wyrwich

Protokolant: Agnieszka Kuchciak

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu (…) r. sprawy ze skargi (…) na postępowanie r.pr. (…) na skutek odwołania z dnia (…) r. (data wpływu) od postanowienia Z-cy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r., sygn. akt RD (…) o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. art. 438 pkt 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i 5 Kodeksu postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 46 ze zm.) oraz art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 499 ze zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (…) r., sygn. akt RD (…) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący: Członkowie:

…… …..…… ……
r.pr. Paweł Strzelec r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak r.pr. Beata Franus-Wyrwich

Uzasadnienie

W dniu (...) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło zażalenie adwokata (...) – pełnomocnika Pani (...) (dalej: Skarżąca) na postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r. sygn. akt. RD - (...) w przedmiocie odmowy wszczęcia dochodzenia w sprawie **radcy prawnego** (...) wobec niepopełnienia przez nią żadnego czynu, który miałby związek z wykonywaniem zawodu radcy prawnego lub w ramach którego powoływałaby się na swój status zawodowy radcy prawnego. Pełnomocnik Skarżącej zakwestionował w całości przedmiotowe postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego, podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia oraz ewentualne zarzuty naruszenia norm prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i 3 w zw. z art. 38 ust. 1 w zw. z art. 48 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: KERP). W oparciu o powyższe zarzuty, pełnomocnik Skarżącej wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia celem wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego, w tym przeprowadzenie postępowania dowodowego wnioskowanego w zawiadomieniu.

Na posiedzeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (...) r. pełnomocnik Skarżącej złożył do akt sprawy kopię dokumentu z dnia (...) r. sporządzonego przez radcę prawnego (...) i zawnioskował o przeprowadzenie dowodu z tego dokumentu. Pełnomocnik Skarżącej wskazał, iż dokument ten otrzymał już po wniesieniu odwołania i wyjaśnił, iż jest to odpowiedź Pani Mecenas (...) na skierowane do niej przez pełnomocnika w imieniu Skarżącej wezwanie do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych. Dokument ten został złożony w celu udowodnienia faktu, iż Pani Mecenas (...)sama stwierdziła w treści tego dokumentu, iż kierowane przez nią jako kuratora upadłej spółki pisma, które są kwestionowane przez Skarżącą, są pismami procesowymi w toku prowadzonych postępowań sądowych i zostały sporządzone przez osobę posiadającą status radcy prawnego objęty immunitetem formalnym.

Sąd postanowił dopuścić dowód ze złożonego przez pełnomocnika Skarżącej pisma z dnia (...) r.

Rozpoznając sprawę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie ustalił, co następuje:

W dniu (...) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia deliktów dyscyplinarnych przez radcę prawnego (...). Zawiadomienie to zostało sporządzone przez adwokata (...) – pełnomocnika Pani (...), pełniącej funkcję syndyka masy upadłości spółki (...)w upadłości z/s w (...). W przedmiotowym zawiadomieniu pełnomocnik Skarżącej zarzucił radcy prawnemu (...), że ta, ustanowiona kuratorem na podstawie art. 187 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe, w postępowaniu toczącym się w Sądzie Rejonowym (...) w (...)(...) z/s w (...) pod sygn. akt (...), działając w imieniu spółki (...)w upadłości z/s w (...) złożyła do w/w Sądu

za pośrednictwem Krajowego Rejestru Zadłużonych pisma: z dnia (...) r. i z dnia (...) r., w których – zdaniem Skarżącej – sformułowała pod jej adresem nieprawdziwe zarzuty, czym naruszyła art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i art. 48 KERP.

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie postanowieniem z dnia (...) r. sygn. akt. RD -(...) odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie wyżej wymienionej wobec niepopełnienia przez radcę prawnego (...) żadnego czynu, który miałby związek z wykonywaniem zawodu radcy prawnego lub w ramach którego powoływałaby się na swój status zawodowy radcy prawnego. Rzecznik Dyscyplinarny wskazała, że radca prawny (...) działając jako kurator spółki (...) w upadłości z/s w (...) złożyła w postępowaniu toczącym się w Sądzie Rejonowym (...) w (...) z/s w (...) pod sygn. akt (...), za pośrednictwem Krajowego Rejestru Zadłużonych dwa pisma: z dnia (...) r. zatytułowane „Stanowiska kuratora" oraz z dnia (...) r. zatytułowane „Pismo kuratora". W ocenie Rzecznika, w żadnym z powołanych pism radca prawny (...) nie powoływała się na wykonywanie zawodu radcy prawnego, a oba złożyła „działając jako kurator (...) z siedzibą w (...)". Żadne z w/w pism, których treść – zdaniem Skarżącej- narusza zasady etyki zawodowej radcy prawnego – nie było związane z wykonywaniem tego zawodu, tj. ze świadczeniem pomocy prawnej w charakterze radcy prawnego. Treść pism (...) złożonych do sprawy sygn. akt (...) wynikała wyłącznie z pełnienia przez nią funkcji kuratora (...) z siedzibą w (...) w postępowaniu upadłościowym tej spółki i nie miała nic wspólnego z wykonywaniem zawodu radcy prawnego. Tym samym, w ocenie Rzecznika, powołane w skardze przepisy KERP, tj. art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i art. 48 nie mogły zostać naruszone przez (...) działającą jako kurator w postępowaniu upadłościowym w sprawie sygn. akt (...), bowiem odnoszą się one do zachowania radcy prawnego podczas wykonywania czynności zawodowych w charakterze radcy prawnego (przy świadczeniu pomocy prawnej). (...), formułując pisma, w których – zdaniem Skarżącej – podniosła nieprawdziwe zarzuty, nie występowała jako radca prawny, ale jako kurator, a zatem powołane przepisy KERP nie mogą być zastosowane przy ocenie jej zachowania, które podjęła w zupełnie innej roli społecznej i zawodowej. Odpowiedzialność dyscyplinarna radców prawnych i związana z nią ingerencja samorządu zawodowego w życie radcy prawnego jest zasadniczo powiązana z płaszczyzną wykonywania zawodu. Sprowadza się to do obowiązku radcy prawnego działania zgodnie z zasadami etycznymi przy wykonywaniu czynności zawodowych w tym charakterze. Dopuszczalny zakres ingerencji samorządu w sferę życia swych członków, niezwiązaną z wykonywaniem zawodu, musi być ograniczony wyłącznie do przypadków zupełnie wyjątkowych. Granice władztwa samorządu zawodowego wyznacza bowiem cel, do jakiego samorząd został powołany. Tym samym, organy samorządu mogą ingerować tylko i wyłącznie w sprawy związane z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, zaś do pozazawodowej działalności radcy prawnego ingerencja struktur dyscyplinarnych samorządu jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy działanie radcy prawnego w sferze publicznej lub prywatnej naraża godność zawodu poprzez to, że popełniając dany czyn, osoba go popełniająca powołuje się bezpośrednio na swój status zawodowy. Nie chodzi tu o sam fakt łączenia danej osoby z byciem radcą prawnym. Ewentualnej ocenie dyscyplinarnej (i to wyłącznie w kontekście naruszenia godności zawodu) może podlegać tylko takie pozazawodowe zachowanie radcy prawnego, w toku którego jako

swoistego argumentu dany radca prawny używa swojego statusu zawodowego. (tak *T. Scheffler* [w:] *T. Scheffler* (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, wyd. 4, 2023, art. 11). W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie występuje. Tak więc, po przeprowadzeniu czynności sprawdzających, Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w Lublinie uznała, że brak jest podstaw do odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego (...) wobec niepopełnienia przez nią żadnego czynu, który miałby związek z wykonywaniem przez nią zawodu radcy prawnego lub w ramach którego powoływałaby się na swój status zawodowy radcy prawnego. Ewentualne zarzuty związane z jej zachowaniem jako kuratora w postępowaniu upadłościowym powinny być rozpatrywane na płaszczyźnie innych rodzajów odpowiedzialności (cywilnej, karnej, itd.).

Po rozpatrzeniu zażalenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawny w Lublinie zważył, co następuje:

Zażalenie pełnomocnika Skarżącej na postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r. sygn. akt. RD -(...) w przedmiocie odmowy wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego (...) **zasługuje na uwzględnienie.**

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wskazanym wyżej postanowieniem odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego (...) wobec niepopełnienia przez nią żadnego czynu, który miałby związek z wykonywaniem zawodu radcy prawnego lub w ramach którego powoływałaby się na swój status zawodowy radcy prawnego.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie sformułowanie takiej konstatacji – na podstawie zebranego dotychczas w sprawie materiału dowodowego – jest przedwczesne, w szczególności biorąc pod uwagę okoliczność, iż (...) nie ustosunkowała się w jakikolwiek sposób do zarzutów sformułowanych przez Skarżącą co do jej zachowania w postępowaniu przed sądem upadłościowym, nie wyjaśniła, w jakiej roli występowała w tymże postępowaniu i nie wskazała, czy rzeczywiście nie powoływała się w tym postępowaniu na status radcy prawnego.

Przede wszystkim zauważyć należy, iż Sędzia-komisarz w Sądzie Rejonowym (...) w (...) z/s w (...) postanowieniem z dnia (...) r. sygn. akt (...) ustanowiła – na podstawie art. 187 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe – dla upadłego (...) z/s w (...) kuratora do reprezentowania dłużnika w niniejszym postępowaniu w osobie radcy prawnego i doradcy restrukturyzacyjnego – (...). Należy w tym miejscu zgodzić się z pełnomocnikiem Skarżącej, iż to wykonywanie zawodu radcy prawnego i doradcy restrukturyzacyjnego łączone z określoną wiedzą i kompetencjami legły u podstaw wyznaczenia (...) na kuratora w przedmiotowej sprawie. Gdyby było inaczej, Sąd nie wskazywałby, że wyznaczona kurator upadłej spółki wykonuje zawód radcy prawnego.

Powyższe potwierdza również Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w orzeczeniu z dnia 5 września 2023 r. sygn. akt WO-104/23, z którego wynika, że „*Obwiniony, będąc wpisanym na listę radców prawnych, ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną także za działalność nie związaną sensu stricte z wykonywaniem zawodu jaką jest np. pełnienie funkcji kuratora spadku. Co więcej odpowiedzialność ta wchodzi w grę także w sytuacji, gdy został on ukarany przez sąd powszechny za niewłaściwe wykonywanie w/w obowiązków. Nie powinno budzić wątpliwości założenie, że sąd ustanawiając kuratorem spadku radcę prawnego powinien liczyć nie tylko na wykorzystanie przez niego wiedzy prawniczej, ale także na dochowanie najwyższej staranności przy wypełnieniu tych obowiązków. Obwiniony wykonuje bowiem zawód zaufania publicznego, będący elementem szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości i z tego względu w sposób szczególny zobowiązany jest do działania z poszanowaniem przepisów prawa, jak również zasad etyki radcy prawnego, w tym do dbania o godność zawodu (art. 11 KERP). Warunkiem wpisu na listę radców prawnych jest posiadanie nieskazitelnego charakteru w chwili wejścia kandydata do zawodu (art. 24 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych), a w trakcie wykonywania zawodu, a także w działalności publicznej oczekuje się od radcy prawnego spełnienia wysokich standardów etycznych i przestrzegania podstawowych zasad (treść roty ślubowania - art. 27 ustawy o radcach prawnych).”*

Co więcej, ustaleniom Rzecznika Dyscyplinarnego, że (...) występując jako kurator upadłego nie powoływała się na status radcy prawnego wyraźnie przeczy treść pisma z dnia (...) r., które zostało złożone do akt sprawy na posiedzeniu w dniu (...) r. przez pełnomocnika Skarżącej. W piśmie tym radca prawny (...) sama przyznaje, iż „*niniejsze pisma* (z dnia (...) r.) *są pismami procesowymi sporządzonymi w toku prowadzonych postępowań sądowych i zostały sporządzone przez osobę posiadającą tytuł radcy prawnego objętą immunitetem formalnym”.* Dalej, (...) oświadcza: „*Natomiast gdy to ja – nie prywatnie, ale jako radca prawny pełniący funkcję kuratora w postępowaniu upadłościowym kieruję uwagi do działań Syndyka (...)”.*

Mając więc powyższe na względzie i absolutnie nie przesądzając o końcowym rozstrzygnięciu prowadzonego postępowania, w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zasadnym byłoby podjęcie dodatkowych czynności w sprawie celem pełnego wyjaśnienia, czy doszło do naruszenia przez radcę prawnego (...) przepisów ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu Etyki Rady Prawnego.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

W świetle art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i życiu prywatnym. Naruszeniem godności zawodu radcy prawnego

jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2019 r. sygn. akt II DSS 16/18 stwierdził, iż *od każdej osoby wykonującej zawód związany z ochroną prawną, wymaga się ponadstandardowego sposobu postępowania, tak w życiu zawodowym jak i prywatnym. Zachowanie właściwych standardów postępowania ma fundamentalne znaczenie także w odniesieniu do działalności pozazawodowej radcy prawnego, niezwiązanej ze świadczeniem pomocy prawnej, jako głównego przedmiotu aktywności danego podmiotu. Wyższe standardy postępowania nałożone na radców prawnych, jako przedstawicieli zawodu zaufania publicznego, wynikają przede wszystkim z konieczności ochrony godności i autorytetu radcy prawnego i korporacji, jako pewnej wartości, z której wyprowadza się wzorcową powinność zachowania.*

Rzecznik Dyscyplinarny przy ponownym rozpoznaniu sprawy powinien więc ocenić zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności treść postanowienia Sędziego-komisarza z dnia (...) r. sygn. akt (...) oraz treść pisma z dnia (...) r. nie tylko w kontekście wskazanych w zawiadomieniu postanowień Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i art. 48), ale również cytowanego wyżej art. 11 KERP. Rzecznik Dyscyplinarny powinien również rozważyć możliwość uzyskania pisemnego stanowiska od radcy prawnego (...), w którym to stanowisku (...) ustosunkuje się do treści zawiadomienia pełnomocnika Skarżącej oraz do wskazanych wyżej dokumentów, złoży wyjaśnienia co do swojego zachowania w postępowaniu upadłościowym i ewentualnie przedłoży dokumenty na poparcie swoich twierdzeń.

Jak już wyżej wskazano, niniejsze postanowienie nie przesądza sposobu przyszłego rozstrzygnięcia, bowiem ponowne rozstrzygnięcie sprawy jest zależne od wyników uzupełniającego postępowania dowodowego, jakie powinien przeprowadzić Rzecznik Dyscyplinarny.

Mając powyższe na uwadze, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Rzecznikowi Dyscyplinarnemu do ponownego jej rozpoznania.

W myśl art. 74^1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Z kolei art. 437 § 1 Kodeksu postępowania karnego stanowi, że po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Pouczenie:
Zgodnie z art. 426 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74^1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 499 ze zm.) niniejsze

postanowienie jest ostateczne i nie służy od niego prawo wniesienia odwołania do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Przewodniczący	Członkowie	
……	….……	……. ……..
r.pr. Paweł Strzelec	r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak	r.pr. Beata Franus-Wyrwich